

Eelhinnang Valga valla, Jaanikese küla, Jaanikese Motokompleksi detailplaneeringu keskkonnamõtjude strateegilise hindamise vajalikkuse kohta

Sissejuhatus

Käesoleva töö eesmärgiks on koostada keskkonnamõtjude strateegiline Valga valla, Jaanikese küla, Jaanikese Motokompleksi detailplaneeringu kohta. Detailplaneeringu peamiseks eesmärgiks on luua Jaanikese motokompleksi kahele krundile ruumiline terviklahendus, mis võimaldaks kompleksi võtta töösse multifunktsionaalse sportimis-, harrastussportimis- ja vabaajakeskusena, mille rõhuasetus on motokrossil. Eelhinnangu tegemiseks aluseks on alatatava detailplaneeringu lähteseisukohad ning avalikud teabeallikad ning arendaja plaanid seoses planeeringualaga.

Antud tegevusele vastavalt Keskkonnamõtju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 33 lõike 1 alusel automaatselt keskkonnamõtju hindamise kohustuslikkust ei kaasne. Sama seaduse § 33 lõike 2 punkti 1 alusel tuleb kaaluda KSH algamise vajalikkust ning anda selle kohta eelhinnang, kui tehakse muudatusi strateegilises planeerimisdokumendis (üleriigiline planeering, riigi või kohaliku omavalitsuse eriplaneering, maakonna- või üldplaneering). Arvestades alatatava detailplaneeringu eesmärgiga, Tõlliste valla üldplaneeringuga, planeerimisseadusega ja looduskaitseadusega¹, sisaldab detailplaneering üldplaneeringu põhilahenduse muutmise ettepanekut Jaanikese oja kalda ehituskeeluvööndi vähendamiseks. Looduskaitseaduse § 40 lõike 4 punkti 1 järgi saab kohalik omavalitsus taotleda ehituskeeluvööndi vähendamist Keskkonnaametilt planeerimisseaduse kohaselt kehtestatud üldplaneeringu muutmise ettepanekut sisaldava vastuvõetud detailplaneeringu alusel.

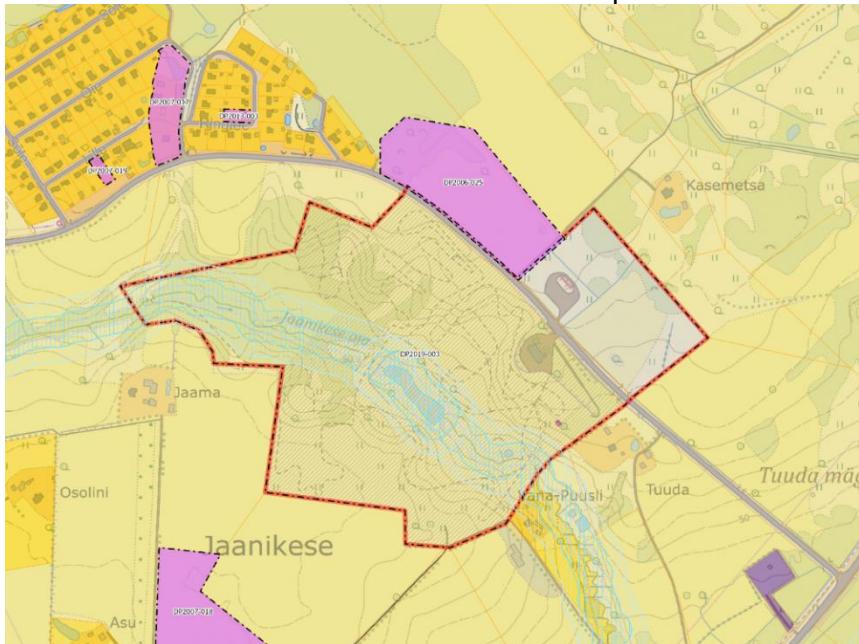
KeHJS § 34 lõike 2 alusel algatab või jätab algamata keskkonnamõtjude strateegilise hindamise planeerimisdokumendi koostamise alataja. Järgnevalt antakse eelhinnang Valga valla, Jaanikese küla, Jaanikese Motokompleksi detailplaneeringuga kaasnevatele võimalikele keskkonnamõtjudele.

1. Strateegilise planeerimisdokumendi iseloom ja sisu (eesmärk, planeeringuala ja kavandatud tegevus)

Planeeringuala suurus on ligikaudu 31,6 ha. Planeeringuala asub Valga vallas, Jaanikese külas Jaanikese tee (tee nr 23120) ääres Jaanikese suvilarajooni vahetusläheduses. Krundi naabruses asuvad maatulundusmaa katastrisihtotstarbega maaüksused. Osadel maaüksustel asuvad ka majapidamised.

Kavandatava detailplaneeringu eesmärgiks on rajada Jaanikese Motokompleksi (katastritunnus: 82001:003:0211 ja 82001:003:0212) kahele krundile ruumiline terviklahendus, mis võimaldab kompleksi võtta töösse multifunktsionaalse sportimis-, harrastussportimis- ja vabaajakeskusena, mille rõhuasetus on motokrossil. Samuti on plaanis rajada kompleksi suusaspordi harrastamise võimalused, seal hulgas rajada võimalus toota vajaduse korral planeeringualal kunstlund. Selleks et kavandatud tegevusi ellu viia on kavas taotleda koostatava planeeringuga ka Jaanikese oja (registrikood: VEE1012110) ehituskeeluvööndi muutmist.

Jaanikese motokompleks on kavas võtta kasutusele multifunktsionaalse vabaajakeskusena, kus on võimalus lisaks motokrossile tegeleda ka muude spordialadega. Lisaks motosportile on keskust kavas arendada avalikkusele avatud suusaspordi, krossijooksude, krossirataste jm looduslikult atraktiivseid maastikke eeldavate spordialade tarbeks.

Joonis 1. Planeeringuala (tähistatud punase katkendjoonega) (aluskaart: Maa-amet)

2. Seos teiste strateegiliste planeerimisdokumentidega

Tõlliste valla üldplaneeringuga on piirkonda kavandatud üldkasutatava maa maakasutusjuhtotstarbega Jaanikese motokompleksi maa-ala. Seega on tegevus kooskõlas Tõlliste valla üldplaneeringuga. Samuti on piirkonda kavandatud ulatuslikud perspektiivse elamumaa maakasutuse juhtotstarbega alad. Perspektiivset Jaanikese elamumaa-ala ei ole üldplaneeringu kohaselt senini kasutusele võetud.

Planeeringualal ei ole kehtivaid detailplaneeringuid. Naaberkrundil Kase on kehtiv detailplaneering: Tõlliste Vallavolikogu xx.xx.2007. a otsusega nr xx kehtestatud Tõlliste vald, Jaanikese küla, Kase kinnistu ja selle lähikümbruse detailplaneering, millega jagatakse Kase kinnistu väiksemateks kruntideks ning määratakse ehitusõigus elamute püstitamiseks.

Arvestades algatatava detailplaneeringu eesmärgiga, Tõlliste valla üldplaneeringuga, planeerimiseseadusega ja looduskaitseeseadusega¹, sisaldab detailplaneering Tõlliste valla üldplaneeringu põhilahenduse muutmise ettepanekut Jaanikese oja kalda ehituskeeluvööndi vähendamiseks.

3. Mõjutatava keskkonna kirjeldus

Planeeringuala asub Jaanikese külas, kohas, kus motosportiga on tegeletud aastakümneid vahelduva eduga. Planeeringualal on välja kujunenud ligikaudu 2 km pikkune liivarada, mis on pealtvaatajatele hästi jälgitav ning mitmete kurvide ning hüpetega. Samuti on kasutusel metsarada erinevate maastiku elementidega ning raskusastmetega. Planeeringuala on aktiivses kasutuses, kuid aktiivsust soovitakse tõsta veelgi ning luua juurde ka võimalusi muude spordivõimaluste harrastamiseks. Jaanikese motokompleks on pika ajalooga motokeskus, mis oma parimatel aastatel, mil korraldati erinevaid suurvõistlusi, meelitas kohale kümneid tuhandeid inimesi. Viimastel aastakümnetel on tegevused motokeskuses mõne võrra vaibunud, ning korraldatakse üksikuid võistlusi.

Planeeringuala läbib Jaanikese tee ning alale jääb mitmeid kitsendusi: elektripaigaldise kaitsevöönd, avalikult kasutatava tee kaitsevöönd, ranna või kalda veekaitsevöönd, ranna või kalda ehituskeeluvöönd, ranna või kalda piiranguvöönd, sideehitise kaitsevöönd ning geodeetilise märgi kaitsevöönd. Väikeses ulatuses jääb planeeringualale ka maaparandussüsteem AIAND-1 (süsteemi tunnus: 3101210030030) (joonis 2).

Joonis 2. Planeeringualal olevad piirangud (allikas: Maa-amet)

Joonis 3. Jaanikese motokompleksi kinnistul asuv liivarada

Joonis 4. Jaanikese motokompleksi kinnistul aktiivses kasutuses olev motokrossirada, mis piirneb ühest küljest jaanikese teega

Joonis 5. Jaanikese motokrossirada

Joonis 6. Osa Jaanikese ojast, mis jääb planeeringualale, ning kuhu soovitakse tulevikus rajada võimalus, kust vajaduse korral võtta vett krossiraja hoolduseks/kastmiseks

Joonis 7. Suur osa planeeringualast on kaetud liivaradadega, mille vahel on kõrghaljastust vähem, kuid planeeringualale jääb ka endurorada, kus on kõrghaljastust rohkem ning haljastus mitmekesisem

Joonis 8. Planeeringuala, mis hetkel on peaaegu kasutusest väljas ning kuhu soovitakse rajada täiendavaid võimalusi sportimiseks ning vaba aja veetmiseks

4. Tegevusega eeldatavalt kaasnev mõju

Mõju maakasutusele

Kavandatav tegevus toob kaasa teatud muutused maakasutuses, kuid muutused ei ole oluliselt negatiivse mõjuga. Seda seetõttu, et ala on olnud aastakümnete jooksul motosportlaste poolt kasutusel ning maakasutus jätkub suures osas samas suunas, võib lisanduda vaid mõningaid uusi spordialasid ning maastiku ümber planeerimist. Kavandatava tegevusega kaasnevad planeeringualal ühekordsed pinnasetööd, kuid ehitustegevuse juures on see tavapärane tegevus. Ehitusperioodil võib esineda negatiivset mõju seoses ehitustegevusega, kuid see on ajutine. Kavandatava tegevuse käigus ei kaasne oluliselt suuremat pinnase saastatust, kui tegevuse käigus järgitakse üldiseid keskkonnanõudeid.

Mõju veestikule

Planeeringualale jääb veekogu Jaanikese oja. Mõju Jaanikese ojale võib-olla olulise mõjuga, kui Jaanikese ojast soovitakse hankida raja hooldamiseks suurtes kogustes vett. Planeeringulahenduse koostamise käigus tuleb võtta ekspertarvamus või viia läbi täiendav uuring, selgitamaks välja, kas Jaanikese oja on sobilik motokrossiraja hooldamiseks vajaliku kastmisvee allikaks ja vajaduse korral lumetootmiseks ning selgitada välja, mis mõju sellega kaasneb või planeerida muu lahendus kavandatava tegevuse elluviimiseks vajaliku vee saamiseks.

Veekogu kaitseks on veeseaduses ja looduskaitseaduses ettenähtud vastavad kaitsevööndid. Kavandatava tegevuse elluviimisel tuleb järgida kaitsevööndite ulatust. Ehitusaegse ja edasise tegevusega ei kaasne eeldatavalt olulist mõju pinna- ja põhjaveele, kui järgitakse üldiseid keskkonnanõudeid.

Mõju taimeestikule

Kavandatava tegevuse käigus mõjutatakse taimestikku otseselt nii palju, kui on vajalik ehitus- ning arendustööde käigus eemaldada.

Mõju kaitstavatele loodusobjektidele

Kuna planeeritav piirkond on juba aktiivne ning funktsionaalne, siis ei mõjuta kavandatav tegevus piirkonna looduskeskkonna vastupanuvõimet oluliselt negatiivselt. Planeeringualal ei asu maavarasid, looduskaitse aluseid objekte ega Natura 2000 alasid, ega muid kaitsealasid. Seetõttu ei saa kavandatav tegevus neile ka negatiivset mõju avaldada.

Planeeringualast ligikaudu 0,5 km kaugusel asub 2 III kaitsekategooria valge-toonekure (*Ciconia ciconia*) leiukohta, kuid kavandatava tegevuse elluviimine ei avalda kõigi eelduste kohaselt olulist mõju neile.

Mõju õhukvaliteedile ja häiringud

Kavandatava tegevusega võib kaasneda õhukvaliteedi langus teatud perioodidel, kui korraldatakse suurüritusi. Suuremad negatiivsed mõjud võivad esineda ka ehitustööde teostamise etapis, mil võib prognoosida mõningast õhukvaliteedi langust. Tavapärastel tingimustel ei kaasne olulist negatiivset mõju õhukvaliteedile. Välisõhu saasteainete tase tõuseb juhul, kui rada reaalselt kasutada. Nõuete järgimisega on võimalik negatiivseid mõjusid minimaliseerida.

Kavandatava tegevuse tagajärjel suureneb müra ja vibratsioon mõningal määral, seda eelkõige motospordi hooajal. Müra suurenemine võib eriti suureneda korraldatavate suurürituste (motovõistluste) ajal. Arvestades, et elamupiirkond jääb planeeringuala vahetuslähedusse, tuleb planeeringulahenduse väljatöötamise käigus kaasata planeerimisprotsessi ekspert, kes hindab müra mõju inimesele ja keskkonnale ning pakub planeeringulahenduses vajaduse korral välja meetmed, kuidas müra vähendada. Vajaduse korral tuleb läbi viia müra uuring (modelleerimine).

Jäätmete

Piirkonnas on jäätmevedu tagatud. Jäätmekäitlus korraldatakse vastavalt Valga valla jäätmehoolduseeskirjale. Töö tegemisega ei kaasne olulist soojus, kiirgus ja lõhna mõju. Võttes arvesse eeltoodut ei kaasne kavandatava tegevusega olulisi negatiivseid keskkonnamõjusid.

Avariolukordade esinemise võimalikkus

Avariolukordade esinemine on võimalik nii ehitus- kui kasutusetapil. Avariolukordade esinemise riski minimaliseerimiseks ehitusperioodil oh ehitaja kohustatud järgima ohutuseeskirju ning välistama kõikvõimalikud riskid. Võimalus avariolukordade tekkeks on minimaalne. Ehitusperioodil vastutab ehitaja keskkonnakaitse eest ehitusobjektil ja ümbritseval alal vastavalt kehtivatele seadustele, nõuetele ja juhistele. Ehitusaegne töö- ja liikluskorraldus peab välistama avariolukorrad.

Mõju ajaloolise, kultuurilise või arheoloogilise väärtusega alale

Kavandatav tegevus ei jää ajaloolise, kultuurilise ega arheoloogilise väärtusega alale, seega puudub ka negatiivne mõju.

Mõju inimesele ja varale

Kavandatava tegevuse käigus ei ilmne olulist mõju inimese tervisele või keskkonnale kui jälgitakse tööohutuse norme. Tegevusega ei kaasne ka negatiivseid sotsiaalseid muutusi. Planeeritava tegevuse tulemusena mitmekesistatakse vaba aja veetmise võimalusi vallas ning luuakse sobivaid tingimusi motokrossiga tegelemiseks.

Mõju liiklusele

Planeeritava tegevusega võib kaasneda liikluskoormuse ja sellega seonduva mürataseme kasv. Seda eelkõige suursündmuse toimumise ajal. Tavapärastes tingimustes võib liikluskoormus maanteel suureneda vähesel määral võrreldes praeguse olukorraga, kuid oodata ei ole üle normatiivsete tasemete esinemist. Planeeringu koostamise käigus töötatakse välja parim võimalik liikluskorralduse lahendus antud planeeringualale.

Kumulatiivne ja piiriülene mõju

Kavandatava tegevuse elluviimisel ei ole oodata seonduvat mõjude kumuleerumist ega koosmõjude esinemist, mis tooks kaasa olulise negatiivse keskkonnamõju piirkonna keskkonnataluvust ja vastupanuvõimet ületaval määral. Planeeringualast liigikaudu 1 km kaugusele jääb Läti riigipiir, kuid kavandatava tegevusega kaasnevad mõjud ei ületa riigipiiri, vaid jäävad planeeringuala ulatusse, seega võib eeldada et kavandatava tegevusega ei kaasne olulist piiriülest mõju.

Asjaomaste asutuste seisukohad

KeHJS § 33 lõike 6 alusel esitati keskkonnamõju hindamise vajalikkuse otsustamisel käesoleva korralduse eelnõu seisukoha saamiseks Keskkonnaametile ja Maanteeametile. Maanteeamet edastas 11.12.2019 Valga Vallavalitsusele kirja nr 15-5/19/57067-2, milles nõustub keskkonnamõju eelhindangus tehtud järeldustega ning on nõus, et keskkonnamõjude strateegilist hindamist ei ole vaja algatada. Keskkonnaamet edastas 17.12.2019 kirjaga nr 6-5/19/255-2 oma seisukoha. Keskkonnaamet on seisukohal et planeeritava tegevusega ei kaasne eeldatavalt KeHJS § 2² mõistes olulist keskkonnamõju ning KSH algatamine ei ole eeldatavalt vajalik. Keskkonnatingimustega arvestamine on võimalik planeerimisseaduse § 126 lg 1 p 12 kohaselt detailplaneeringu menetluse käigus.

Kokkuvõte

Valga valla, Jaanikese küla, Jaanikese Motokompleksi detailplaneeringuga soovitakse taaslustada kunagine tuntud motokompleks ning luua ühtlasi uus multifunktsionaalne sportimis-harrastussportimis- ja vabaajakeskus, mida saab kasutada aastaringelt. Planeeringualal on motosportiga tegeletud aastakümneid ning planeeringuala funktsiooni ei muudeta. Kavandatava tegevusega ei kaasne üldjuhul olulist keskkonnamõju, kuid suursündmuste toimumise ning raja reaalse kasutamise ajal võib esineda häiringuid, mistõttu on oluline planeeringulahenduse välja töötamisel arvestada võimaliku müratasemega ning näha ette lahendused võimalike häiringute ära hoidmiseks või leevendamiseks. Samuti tuleb planeeringulahenduse välja töötamiselt selgitada välja kavandata tegevusega kaasnev mõju Jaanikese oja.

Kavandatava tegevusega ei ületata keskkonna taluvusvõimet planeeringualal. Võttes kasutusele vastavaid meetmeid planeeringulahenduses ning ehitustöödel, on võimalik leevendada negatiivseid mõjusid ja minimaliseerida õnnetuste ilmnemise võimalust. Kavandatava tegevusega ei kaasne ka kumulatiivset ega olulist piiriülest mõju.

Eelhindangu tulemusena on jõutud järeldusele, et keskkonnamõjude strateegilist hindamist ei ole vajalik algatada, kuid planeerimisprotsessis tuleb pöörata täiendavalt tähelepanu võimalikule müra probleemile. Vastavalt Planeerimisseaduse § 126 lõike 1 punktile 12 on detailplaneeringu ülesanne muu hulgas müra-, vibratsiooni-, saasteriski- ning muid keskkonnatingimusi tagavate nõuete seadmine.

